

29-05-2017

Sagsnr.
2017-0224548

Dokumentnr.
2017-0224548-1

Sagsbehandler
Maja Helvig Haxthausen

Notat om den norske og danske model for adoption uden samtykke (tvangsadoption)

Socialudvalget har på udvalgmødet den 26. april 2017 ønsket en beskrivelse af den norske model for adoption uden samtykke. I det følgende beskrives modellen for adoption uden samtykke i Norge, ligesom den danske model også fremgår som sammenligningsgrundlag.

Indledningsvis opridses to forskelle på modellerne. Den ene forskel består i, at der er flere led, som skal tage stilling til adoption uden samtykke i den danske lovgivning sammenholdt med den norske lovgivning, hvor fylkesnemda alene træffer afgørelse herom. Den anden forskel er, at der er øget mulighed for samvær mellem barnet og dets biologiske forældre efter adoption uden samtykke i Norge.

I perioden 1. januar 2009 til 1. juni 2017 har Statsforvaltningen behandlet 16 sager, hvoraf 14 blev godkendt, og to blev afvist. Til sammenligning henviser danske og norske avisartikler til, at 39 børn blev adopteret uden samtykke i 2014. Forvaltningen har desværre ikke kunnet finde officielle norske tal. Der er således stor forskel på antallet af gennemførte adoptioner uden samtykke i henholdsvis Danmark og Norge. Det vurderes, at forskellen både skyldes forskellig organisering og praksis.

Norske regler om adoption uden samtykke

Dette afsnit indledes med en kort forklaring om organiseringen af det sociale børneområde i Norge, da det adskiller sig fra organiseringen i Danmark.

Organisering af det sociale børneområde

I Norge består de statslige barnevernmyndighederne af departementet, Barne-, ungdoms- og familieetaten og fylkesmennene. De statslige barnevernmyndighederne ledes af departementet. De organer, som udfører opgaver på vegne af kommunen, udgør kommunens barneverntjeneste. De forbereder sager til behandling i fylkesnemda og iværksætter og følger op på tiltag. Fylkesnemnda kan bedst sammenlignes med det danske børn- og ungeudvalg, idet de bl.a. varetager sager, som forelægges efter barnevernloven. Det består af tre medlemmer: En leder, som skal være dommer, et fagkyndigt medlem og et almindeligt medlem. Hvor det danske børn- og ungeudvalg er kommunalt, er det norske fylkesnemnda et uafhængigt statsligt forvaltningsorgan, som ikke er underlagt departementets instruktion, og departementet har heller ikke omgørelsesbeføjelse i

CfP - Bernstorffsgade

Bernstorffsgade 17
1577 København V

Mobil
2157 7926

E-mail
H81N@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

forhold til fylkesnemndas afgørelser. Fylkesnemndas afgørelser kan således kun efterprøves af domstolene.

Afgørelser om tvangsadoption træffes efter 'Lov om barneverntjenester', 'Kapittel 4. Særlige tiltak'.

Forløb af en sag om adoption uden samtykke

I Norge er princippet om barnets bedste det væsentligste element i landets barnevernlov. Barnets behov for stabilitet, god voksenkontakt, kontinuitet og omsorg er indskrevet i loven som hensyn, der skal tillægges særlig vægt ved anvendelse af loven. Der er således indarbejdet en udvidet adgang til at lade barnet blive hos sin plejefamilie ved enten at nægte tilbageføring til barnets biologiske forældre, fratage forældremyndigheden eller indlede en adoption uden samtykke.

Har fylkesnemnda truffet afgørelse om at overtage omsorgen for et barn, kan fylkesnemnda også træffe afgørelse om at fratage forældrene forældremyndigheden. Er forældrene frataget forældremyndigheden, kan adoption uden samtykke gennemføres, hvis:

- Det anses for sandsynligt, at forældrene varigt er ude af stand til at give barnet forsvarlig omsorg, eller at barnet har fået en sådan tilknytning til de mennesker og det miljø, de er anbragt i, at det efter en samlet vurdering kan medføre alvorlige problemer, hvis barnet bliver flyttet
- Adoption vurderes at være til barnets bedste
- Ansøgerne har været plejeforældre for barnet og har vist sig egnede til at opfostre det som deres eget
- Vilklårene for at bevillige en adoption efter den norske adoptionslov er til stede.

Når fylkesnemnda har truffet afgørelse om adoption uden samtykke, udsteder departementet adoptionsbevillingen.

Når fylkesnemnda træffer beslutning om adoption uden samtykke skal nævnet samtidig vurdere, om der skal være besøgskontakt mellem barnet og dets biologiske forældre efter, at adoptionen er gennemført. Fylkesnemnda skal kun vurdere det, hvis nogen af parterne har krævet det, og hvis adoptivansøgerne giver samtykke til fremtidig kontakt mellem barn og biologiske forældre. Hvis det vurderes, at begrænset kontakt mellem barn og biologiske forældre vil være til barnets bedste efter adoptionen, skal fylkesnemnda træffe beslutning herom, ligesom nævnet samtidig fastsætter omfanget af kontakten. En beslutning om besøgskontakt kan kun afprøves på ny ved særlige omstændigheder. Det kan fx være, hvis barnet modsætter sig kontakten, eller hvis de biologiske forældre ikke tager kontakt til barnet, efter fylkesnemnda har truffet beslutning om det.

Danske regler om adoption uden samtykke

En sag om adoption uden samtykke har typisk dette forløb:

- Kommunen kontakter Statsforvaltningen med henblik på beskikkelse af advokater for sagens parter
- Kommunen forelægger en indstilling om adoption uden samtykke for børn- og ungeudvalget
- Hvis børn- og ungeudvalget er enige i indstillingen, forelægges sagen for Ankestyrelsen
- Hvis Ankestyrelsen er enig i indstillingen, sendes sagen til Statsforvaltningen
- Statsforvaltningen træffer afgørelse om adoption
- Statsforvaltningens afgørelse kan inden 14 dage indbringes for retten. Kommunen har ikke partsstatus og kan derfor ikke få prøvet sagen ved domstolene.

Reglerne om adoption uden samtykke er lempet med virkning fra 1.oktober 2015. De nye regler indebærer blandt andet, at det nu skal sandsynliggøres, og ikke længere godtgøres, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Lempelserne betyder også, at adoption uden samtykke kan gennemføres uanset barnets alder og anbringelsesperiode. Sager om adoption uden samtykke inddeles i tre typer af sager:

- Hvis barnets forældre er ude af stand til at tage sig af barnet
- Hvis barnet har en særlig tilknytning til sine plejeforældre
- I særlige tilfælde, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det.

Når kommunen vurderer, at et barn burde bortadopteres for at sikre barnet stabilitet i opvæksten, vil det altid blive forsøgt at gennemføre adoptionen som en frivillig adoption med forældrenes samtykke. Kun når forældrene ikke vil medvirke til adoptionen – eller ikke er i stand til at give samtykke til adoptionen – kan der blive tale om adoption uden samtykke.

Fremmedadoption

En adoption uden samtykke kan gennemføres som en fremmedadoption til godkendte adoptanter, der ikke kender barnet i forvejen, eller hvis tilknytning til barnet ikke er så kvalificeret, at adoptionen er en familieadoption. Hvis det er godkendte adoptanter, der skal adoptere barnet, er det normalt Adoptionsnævnet, der udvælger en egnet familie til barnet.

Når et barn adopteres uden samtykke vil de biologiske forældre efter adoptionen som udgangspunkt ikke have kontakt med barnet. De vil dog få mulighed for at modtage opfølgingsrapporter om barnet. I særlige tilfælde vil det være muligt for barnets biologiske familie at få kontakt til barnet eller samvær med barnet. Den afgørelse træffes af Statsforvaltningen med udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet.